

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПРВ ОДДЕЛ

ОДЛУКА

Жалба број 66007/13
ДУШКО ДИМОВСКИ
против Република Северна Македонија

Европскиот суд за човекови права (Прв Оддел), заседавајќи на 17 септември 2019 година, во Совет составен од:

Tim Eicke, *Претседател*,
Jovan Plievski,
Raffaele Sabato, *судии*,
и Renata Degener, *Заменик Секретар на Одделот*,

Имајќи ја предвид горенаведената жалба поднесена на 14 октомври 2013 година,

Имајќи ги предвид обсервациите поднесени од тужената држава и обсервациите поднесени во одговор од апликантот,

Расправајќи на нејавна седница, одлучи како што следува:

ФАКТИ

1. Апликантот, г-дин Душко Димовски, е македонец/државјанин на Република Северна Македонија, роден во 1950 година и живее во Гостивар. Пред Судот беше застапуван од страна на г-дин Б. Пандовски, адвокат од Скопје.

2. Владата на Република Северна Македонија (“Владата”) беше застапувана од страна на поранешниот агент Г-дин К. Богданов, подоцна наследен од сегашниот агент г-ѓа Д. Цонова.

А. Околности на случајот

3. Фактите на случајот, согласно поднесоците на странките, може да се сумираат на следниов начин.

4. Со правосилна пресуда од 23 декември 2011 година, домашните судови го уважиле барањето на апликантот и ја поништиле одлуката на неговиот поранешен работодавач со која тој бил отпуштен, а потоа вратен на работа.

5. На 13 март 2012 година апликантот, застапуван од страна на адвокат, поднел граѓанска тужба против поранешниот работодавач барајќи исплата на неплатени плати и придонеси за социјално осигурување за периодот помеѓу неговиот отказ и враќањето на работа. Како вредност на спорот бил назначен износ од 100.000 денари. Во својата тужба, апликантот побарал судот да му досуди надомест во износ кој ќе биде определен или како спогодбен износ врз основа на спогодба помеѓу странките или врз основа на вешт наод и мислење од вешто лице.

6. На 7 јуни 2012 година, за време на подготвителното рочиште пред основниот суд Гостивар („првостепен суд,“), адвокатот на апликантот побарал од судот да наложи економско вештачење. Таквото барање било упатено бидејќи вештото лице кое тој го имал ангажирано не можело да ги обезбеди релевантните документи од евиденцијата на работодавачот, без судска наредба, бидејќи главната канцеларија на работодавачот била во Скопје а претставништвото било во Гостивар. Во врска со ова, тој доставил до судот писмено известување од неговиот вештак. Работодавачот приговорил, тврдејќи дека вештакот би имал пристап до документите. Соодветно на тоа, побарал од судот да го одбие таквото барање на апликантот како нецелосно. Судечкиот судија одлучил по таквиот приговор да одлучува со главната работа, а во меѓувреме го уважил барањето на апликантот. Назначил економски вештак да изготви вештачење. На апликантот му било наложено да ги авансира трошоците за изготвување на вештачењето.

7. На подготвителното рочиште одржано на ден 17 октомври 2012 година, апликантот ја прецизирал вредноста на тужбеното барање врз основа на вештиот наод изготвен од вештакот назначен од судот. На истото рочиште, судечкиот судија одредил дополнително вештачење по барање на работодавачот, за што работодавачот бил задолжен да ги авансира трошоците за тоа вештачење.

8. На главната расправа одржана на ден 30 јануари 2013 година, работодавачот повторно истакнал приговор во однос на вештиот наод и мислење тврдејќи дека наводите на апликантот дека нивниот вештак не можел да изготви вешт наод и мислење без судска наредба, биле неосновани. Истиот судечки судија го прифатил приговорот на работодавачот и врз основа на член 235 (2) од Законот за парничната постапка, („Законот,, - види параграф 11 подолу) одлучил да не го изведе како доказ вештачењето, утврдувајќи дека апликантот не успеал да стори веројатно дека не можел да прибави свое вештачење.

9. На истиот ден, првостепениот суд го одбил тужбеното барање на апликантот. Судот сметал дека апликантот има право на надомест за неплатени плати и придонеси од социјално осигурување за периодот за кој незаконски бил отпуштен од работа. Сепак, и износот на побарувањето бил спорен помеѓу странките и апликантот не успеал да го докаже тужбеното барање со вештачење како што се предвидува сочленот 235 (1) од Законот. Судот сметал дека во отсуство на доказ со кој се докажува дека вештакот ангажиран од апликантот го контактирал работодавачот или дека пристапот на вештакот до документацијата на работодавачот бил одбиен, писменото известување од вештакот ангажиран од апликантот не било доволно за да се смета дека се исполнети условите од членот 235 (2) од законот. Од овие причини, судот го повлекол своето решение од 7 јуни 2012 година, утврдувајќи дека вештачењето од вештак назначен од страна на судот не би можело да се изведе како доказ бидејќи ако се направи така, тоа би значело суштествена повреда на постапката (види параграфи 12 и 13 подолу).

10. На 2 јули 2013 година Апелациониот суд Гостивар ја одбил жалбата на апликантот и ја потврдил првостепената пресуда и образложението содржано во истата.

Б. Релевантно домашно право

11. Членот 235 (1) од Законот за парничната постапка (Службен Весник бр. 79/2005, 110/2008, 83/2009, 116/2010) кој стапил во сила на 9 септември 2010 година и почнал со примена на 9 септември 2011 година, предвидува дека судот ќе изведе вештачење како доказ, ако странката со тужбата или одговорот на тужба го достави стручниот

наод и мислење од вештакот. Членот 235 (2) предвидува дека ако странката предлага вештачење како доказ, но стори веројатно дека постојат факти или околности за кои не може да го прибави вештиот наод и мислење, судот ќе определи вештачење со писмена наредба во која ќе наведе во однос на кои факти и околности се врши вештачењето, и на предлог на странката ќе определи вештак.

12. Според членот 332(3) од Законот, судот неможе да ги менува своите решенија, освен ако не се однесуваат на управувањето со постапката или ако со законот не е определено нешто друго.

13. Членот 343 (2) (13) утврдува дека суштествена повреда на одредбите на постапката постои ако судот спротивно на одредбите од член 235 определи вештачење.

ЖАЛБА

14. Апликантот се жалеше дека начинот на кој домашните судови го одбиле неговото тужбено барање не било во согласност со Членот 6 § 1 од Конвенцијата. Тој исто така се повика и Членот 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата.

ПРАВО

15. Повикувајќи се на Членот 6 § 1 од Конвенцијата и Членот 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата, апликантот се жалеше дека заради начинот на кој неговата граѓанска тужба била испитана од домашните судови, особено во поглед на одбивањето да се изведе како доказ вештачењето, тој бил спречен да ги обезбеди своите граѓански права. Судот, имајќи ја главната улога во правната карактеризација која треба да се даде на фактите на случајот (види *Radomilja and Others v. Croatia* [GC], no. 37685/10 and 22768/12, § 124, 20 март 2018), смета дека жалбата треба да се разгледува како жалба за „пристап до суд,, (види *Spasovski v. the Republic of Macedonia*, no. 45150/05, § 19, 10 јуни 2010) Релевантните одредби од Конвенцијата, во својот релевантен дел, гласат:

Член 6

„ во утврдувањето на неговите граѓански права и обврски.... секој има право на правично ... судење пред суд,,

Член 1 од Протоколот бр.1

“Секое физичко или правно лице има право на мирно уживање на својот имот. Никој не може да биде лишен од својот имот, освен заради јавен интерес и под услови предвидени со закон и со општите принципи на меѓународното право.

Претходните одредби не навлегуваат во правото на државите да донесуваат закони кои ги сметаат за неопходни за регулирање на користењето на имотот согласно општиот интерес или заради сигурно плаќање на данокот, другите придонеси и парични казни.”

А. Член 6 § 1 од Конвенцијата

1.Поднесоци на странките

16. Владата тврдеше дека процесните грешки главно се на страната на апликантот, кој бил застапуван од страна на адвокат и требало да му биде познато релевантното домашно право. Тој поднел некомплетно барање и не успеал да ги испочитува јасните процедурални правила. Од тужителот се барало да го докаже своето тужбено барање со доставување на вештачење во моментот на поднесување на тужбата до судот. Алтернативно, тужителот бил должен да покаже дека бил спречен да обезбеди такво вештачење по сопствено барање, со цел да биде оправдана интервенцијата на судот (види параграф 11 погоре). Домашните судови постапиле во согласност со јасните правила на граѓанската постапка. Доколку првостепениот суд го извел како доказ вештачењето, тогаш ќе сторел суштествена повреда на одредбите на постапката (види параграф 13 погоре).

17. Апликантот тврдеше дека во отсуство на економско вештачење, вредноста на неговото тужбено барање била неопределена и соодветно, домашните судови требало да ја отфрлат како неуредна. Сепак, домашните судови постапувале по неговото тужбено барање иако недостасувале сите потребни елементи. Потоа, го одбиле тужбеното барање како неосновано. Се работело за одлука на судот по однос на основаноста на тужбеното барање, што го спречило да поднесе нова тужба со која би можел да бара утврдување на неговите граѓански права.

2.Оценка на Судот

18. Општиот принцип кој се применува во однос на правото на пристап до судот е сумиран во *Zubac v. Croatia* ([GC], no. 40160/12, §§ 76-79, 5 April 2018).

19. Судот забележува дека апликантот имал пристап до домашните судови на два степенa на надлежност, но неговото барање било одбиено како неосновано врз основа на тоа што не било поткрепено со релевантно вештачење од вештак. Првостепениот суд одбил да го изведе како доказ вештачењето, утврдувајќи дека апликантот не успеал да докаже дека ги исполнил условите од членот 235 (2) од законот за парничната постапка (види параграфи 8 и 9 погоре).

20. Судот, претходно има утврдено дека премногу строга интерпретација на процедурално правило може да го лиши апликантот од правото на пристап до суд (види *Zubac*, цитиран погоре, § 97, и *Běleš and others v. the Czech Republic*, no. 47273/99, §§ 50-51, ECHR 2002-IX). Заради тоа, главното прашање во случајот е дали начинот на кој домашните судови ги примениле процедуралните правила во однос на изведувањето на доказите резултирало со непропорционално ограничување на правото на пристап до суд на апликантот.

21. На самиот почеток, Судот повтори дека на прво место е на националните власти, имено на судовите, да го толкуваат и применуваат домашното право (see *Kamenova v. Bulgaria*, no. 62784/09, § 45, 12 July 2018) Ова особено се однесува на толкувањето на правилата од процедурална природа од страна на судот. Самата задача на Судот е да оцени дали ефектите од таквото толкување се во согласност со Конвенцијата (види *Baničević v. Croatia* (dec.), no. 44252/10, § 30, 2 October 2012).

22. Според мислењето на Судот, легитимната цел на процедурално правило со кое прифатливоста на вештачење е условена од неговото поднесување во одредена фаза на постапката е да се обезбеди правилно спроведување на правдата. Почитувањето на формализираните правила на граѓанска постапка, преку кои страните обезбедуваат определување на граѓански спор, е вредно и важно за обезбедување на нејзино ефикасно определување, пресудување во разумен рок и обезбедување правна сигурност и почитување на судот (види *Zubac*, цитиран погоре, § 96).

23. Судот забележува дека според релевантните одредби од Законот за парничната постапка апликантот бил обврзан да поднесе релевантно вештачење во времето на поднесување на граѓанската тужба (види параграф 11 погоре). Стриктното правило во врска со изведување на вештачење како доказ е воведено во 2010 година со измените на Законот за парничната постапка (кои влегле во сила на 9 септември 2010 година а почнале со примена една година подоцна) што значи тоа било предвидено и пристапно (види, *mutatis mutandis*, *Nakov v. the Republic of Macedonia* (dec.), no. 68286/01, 24 October 2002). Апликантот бил застапуван во текот на постапката од страна на адвокат кој требал да го знае тоа правило и кој требал да покаже потребно внимание во преземањето на потребните процедурални

чекори. Како и да е, тој сепак презел ризик и ја поднел тужбата без да биде поткрепена со вештачење, потпирајќи се на можноста, предвидена со членот 235 (2) од Законот, за одредување вештачење по судска наредба. На подготвителното рочиште судечкиот судија ги прифатил аргументите на апликантот како валидни основи и назначил економски вештак. Како и да е, за време на судењето, истиот судија го повлекол своето претходно решение, наоѓајќи дека наводната неможност за обезбедување на вештачење од вештак анагажиран од апликантот била неоснована. Според мислење на Судот, обврската за апликантот да го докаже своето тужбено барање со релевантен доказ не се чини произволно, очигледно неразумно или дека му наметнува прекумерен товар на апликантот. Понатаму, Судот забележува дека ваквата одлука е компатибилна со релевантното домашно право, според кое судот бил во можност да ги менува своите решенија од процедурална природа (види параграф 12 погоре). Иако е точно дека таквото решение можело да се донесе на подготвителното рочиште, примарно е тоа што апликантот се ставил самиот во позиција на ризик тужбата да му биде одбиена како неоснована. Нема ништо што укажува дека неговата тужба требало едноставно да биде отфрлена како нецелосна, како што тврди апликантот. Во случајов, процесните пропусти главно и објективно му се припишуваат на апликантот, и негативните последици од тие грешки паѓаат врз него (види *Zubac*, цитиран погоре, §§ 90-95). Заради тоа, не може да се каже дека начинот на кој домашните судови ги примениле релевантните процедурални правила резултирало со непропорционално попречување на правото на апликантот за пристап до суд загарантирано со член 6 § 1 од Конвенцијата.

24. Следува дека оваа жалба е очигледно неоснована и мора да биде одбиена во согласност со членот 35 §§ 3(a) и 4 од Конвенцијата.

Б. Член 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата

25. Владата тврдеше дека домашните постапки биле правични и дека домашните судови коректно го примениле релевантното домашно право.

26. Апликантот се жалеше за неоправданото одбивање на неговото тужбено барање во домашните постапки.

27. Во смисла на горе наведените наводи во врска со наводната повреда на членот 6 § 1 од Конвенцијата и нејзината ограничена моќ за толкување на домашните правила на постапката, Судот наоѓа дека жалбата според членот 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата е очигледно неоснована и мора да биде одбиена во согласност со членот 35 §§ 3 (a) и 4 од Конвенцијата.

Заради овие причини, Судот, едногласно,

1. Ја прогласува жалбата за недопуштена;

Изготвено на Англиски јазик и објавено во писмена форма на 10 октомври 2019 година.

Renata Degener
Заменик Секретар

Tim Eicke
Претседател